



Festa Major de Sant Mateu de Bages

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Sant Mateu de Bages
Emplaçament A uns 200 m del nucli de Sant Mateu de Bages, seguint un camí en direcció sud-est.
Alçada: 568

Coordenades:

Latitud: 41.79556
Longitud: 1.73414
UTM Est (X): 394829
UTM Nord (Y): 4627852

Classificació

Número de fitxa 08229 - 516
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani Modern
Segle XVI-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Ajuntament de Sant Mateu de Bages](#)

[Església parroquial de Sant Mateu de Bages](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 12/12/2017 - 01:00

Descripció

Actualment la Festa Major de Sant Mateu de Bages té lloc el tercer diumenge de setembre en honor del patró del poble, que litúrgicament se celebra el dia 21 de setembre. El programa d'actes sol començar el divendres; el dissabte s'organitzen activitats culturals i esportives. Entre les més seguides s'ha popularitzat un concurs de truites. Finalitza amb un sopar popular i ball. El diumenge hi ha la missa major a l'església parroquial i, a la tarda, algun espectacle infantil. Durant les festes obre les portes l'anomenat Museu de Sant Mateu de Bages, on es pot veure una necròpolis alt-medieval i mostra d'eines agrícoles tradicionals.

Observacions:

Informació facilitada per Neus Vilardaga, de les Planes

Història

De manera sorprenent i poc habitual tenim notícies que la Festa Major de Sant Mateu ja es celebrava l'any 1582 i incloïa balls. Aquest coneixement ens ve d'un fet luctuós que va tenir lloc aquest any. Segons es descriu en un cartipàs de l'Arxiu parroquial, durant la Festa Major de 1582 es va produir un gran avalot, que es va saldar amb tres morts. A l'hora de les ballades de la tarda a la plaça una discussió va provocar que es formessin dos bàndols. El batlle Pere Planas va fer aturar la festa, però això no va impedir que un tret de pedrenyal matés un home. Poc després un dels bàndols s'emparà en lloc sagrat al cementiri, al costat del campanar, i des d'allà dispararen i mataren un altre home, en van ferir mortalment un altre i dos més quedaren nafrats. Com a resultat de la brega l'església fou tancada. L'agutzil de Manresa havia acudit al lloc per detenir un acusat de falsificar moneda. D'aquesta manera la justícia de Manresa va intervenir en els fets i un metge va portar a terme autòpsies a dos dels tres cadàvers. Aquest episodi revela la rivalitat existent entre diferents faccions de gent del poble i també forans, ja que alguns dels morts no eren de Sant Mateu. Així mateix, sorprèn també la facilitat amb què van aparèixer i es van utilitzar armes de foc arran d'una simple discussió (PLANAS, 1969: 37).

L'escriptor Joan Planas (del mas de les Planes) fa una descripció dels seus records de la Festa Major a les primeres dècades del segle XX. Durant els dies de preparació el principal tema girava a l'entorn de quina de les quatre orquestres més habituals calia escollir. La Festa durava dos dies, però el diumenge tenien lloc els actes principals. Al matí es celebrava la missa solemne. En acabat, l'orquestra esclatava en una marxa profana, que era seguida per la processó. Al davant hi anaven tres banderes de confraries, una d'elles de grans dimensions. Presidia la imatge de sant Mateu i tancaven la comitiva els clergues i les autoritats locals. La processó es dirigia cap a una era on es feia una parada. Allà els fidels es disposaven en rotllana i un tenor de l'orquestra cantava, en un "castellà pintoresc", una mena d'himne en honor del sant patró. Després es retornava a l'església, on tot el poble cantava els goigs de Sant Mateu. Es feien dos balls, de tarda i de nit, que tenien lloc a la sala de ball del poble, que aquell dia quedava petita per encabir tota la gernació que hi acudia. Després del primer ball i del sopar tenia lloc una serenata a la rectoria. L'orquestra hi arribava silenciosament, flanquejada per nombroses atxes enceses. El concert es feia a l'aire lliure i sota la llum dels estels. En general es tocaven dues peces: una de més clàssica i un vals. Després l'orquestra retornava a la sala, on començava el ball de nit. El segon dia els actes de la festa, tant els religiosos com els profans, eren semblants als del diumenge, però d'un nivell més modest (PLANAS, 1969: 69). En aquest sentit és curiós que el rector de la parròquia, mossèn Valentí NOGUERA (1904: 40) critica en la seva monografia sobre Sant Mateu de Bages el fet que durant la festa les diversions s'han multiplicat i els balls són tants que "si antes ni hi havia prou ab un per tot el poble y per els forasters, ara se'n necessiten més".

Ja a la dècada de 1960 les orquestres que es solien contractar eren la Meravella, Solistes Reunits o Fonts de Manlleu. El diumenge al matí es feia missa amb orquestra i, en sortir, vermut. A la tarda hi havia concert i

ball de nit. Els músics es quedaven a dormir (es repartien dos a cada casa) i el dilluns tornaven a fer ball de tarda. El dilluns al matí es feia una missa per als difunts del poble.

Bibliografia

NOGUERA, Valentí (1904). Monografia del poble de Sant Mateu de Bages, Manresa.
PLANAS, Joan (1969). Les Planes de Sant Mateu. Barcelona, ed. Jover

